

POKROK PUBLISHING CO.

vydává

POKROK ZAPADU

a místní vydání

v Crete pro Baline okres, Neb.; ve Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb.; ve Wilson, Kans., pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakota.

Předplatné:

Pro Spojené Státy \$2.00. Pro Kanadu \$2.50. Do Evropy \$3.00 ročně.

Zásilky peněžní dárce se pomocí peněžních poukazek (Money Orders), expresních poukazek (Express Money Orders), bankovních poukazek (Bank Draft), anebo v registrováném dopise. Oznamujte-li své přestěhování, udejte adresu i novou adresu. Dopisy z kruhů členstva ochotně uveřejníme. Musí být stručné, psané bez úmyslu někoho osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

45

POKROKOVÝ PROBLÉM.

Luštění ponorkového problému v nynější válce bylo nám světem. Budeme ho-li luštit jej úspěšně? Nebo nás spojení? Jest připuštěn všude, že uspokojivé rozhodnutí jest ještě daleko a teprve bude muset k němu dojít, soudě dle poplatku, jež ponorkové lodě každého týdne mezi loďmi obchodními si vyžadují. My jsme zdání v jedenácté hodině, a bychom zakročili a vynalezli prostředky, jimiž by se dalo fádění Německé zastavit. Americká vynalézavost byla podobena těžké zkoušce.

V průběhu posledních týdnů slyšeli jsme od členů námořní rady celé množství návrhů, jež se poručují obědlov. Jednoho dne byli jsme uveřejněni, že vynález byl prostředek proti ponorce a téměř bez praktické demonstrace; a ještě snad nebyla tato zpráva dvalet čtyry hodiny stará, nežli její bylo popřímo anebo skepticky přijato ostatními členy téže samotné civilní organizace. Na konec pak se domníváme, že v velkém počtu patriotické podané návrhy několik jenom zbývá, jež mají v sobě živé slibné a mezi těmi opět se doufá, že jeden nebo celá kombinace může se setkat se zdarem.

Nesmí nám bráti naději nebo nějak sklíčovati, jestliže bude zapotřebí času k vynalezení úspěšného prostředku pro ponorky. Za prvé jest zapotřebí, aby vládní rádié pochopili důkladně, jaké návrhy přiblížily se svému účelu. Myslí, na něž dosud neupřisobily přímo hrůzy válce, mohou se diviti na celou otázku z nového stanoviska a poskytnouti problémů důkladnou pozornost a plně mu porozuměti. Na konec jest dosti možná, že submarína bude zastavěna příjmutím aparátů nebo vynálezů již zkoušených; zásluha bude spočívati pouze v té okolnosti, že se jich použilo novým způsobem, že byly přizpůsobeny k jiným účelům.

Po delší část tří roků Francie a Velká Británie tato zvláště zápolily s tímto problémem sebezachování na moři, v době, když vln kontestu zdála se býti v jejích prospěch. Ale dnešní situace jest proti nim a Trutoni s jistou oprávněností předpokládají, že důkladnější škrti nežlyce neuváženého svého nepřítel. Ve skutečnosti celá otázka stala se předmětem vytrvalosti s výsledkem spočívajícím na zimučnických snahách soupeřících stavitelů lodí dosáhnouti navzájem si odporujícího — Německo dostatek ponorek a soupeři jeho dostatek nákladních lodí, jež by mohly udržovati stále spojené a neutrální zeměmi. Německo ve smyslu tomu naplní veskeré své síly a praví se, že jeho závod loděnické postaví každého týdne čtyry úplně vypravené ponorky.

A jest také pravděpodobno, že tyto ponorkové lodě jsou větší, plavby schopnější a veskerem mocnější než ony, které je předcházejí. Mohou plouti rychleji a dále, než ponorky před rokem nebo šestí měsíci a mohou udržovati své stanice veskeru v širokém Atlantickém moři po týdnů v jistých dobách, tisíce nebo patnáct set mil daleko od zásobovací base.

Nepřítel Německa byl zaveden zdánlivou nečinností jeho, která byla pozorovatelná před nynější ponorkovou kampaní. Britové zveřejněně se chlubili, že jejich nepřítel vystřelil poslední ránu svou, kteráž selhala a prohlásili, že ponorky nikdy je nemohou vyhledovati. Perioda zmeškaného náslí skutečně poskytovala jistou záruku, třeba že ukvapenou, jak se dokázalo, k onomu předpokladu a spojenci ze čtyřdohody počítávali, že první úkolem jejich bylo porazit Hindenbergovy dříve na západní frontě. Dnes stoji vši vážnému faktu, že okázalý kometa jest sotva více než polovina bitvy — druhá polovina jest zápasem proti úskočnému a v větší části skrytému nepříteli.

Ona pansa v submarinovním válčení jež oklamala Anglii a Francii, jak jež svět známo, byla pouze tichem před bouří. Německo pracovalo zimučnickěji než kdykoliv dříve a využílo času svého tak, že mohlo na to upadnouti svého nepřítel vrazedněji a jistěji. Ze zkušenosti mnoha měsíců a s bohatstvím technických zdrojů. Tentou zdokonalili si své ponorky a počali je stavěti tak rychle, aby vlastní jich ztráty mohly býti nahrazeny.

Vzrůstající poplatek, ježž nložen jest nepřítel a neutrálním loďm od těchto submarin v době poslední, jest svědectvím, jak důkladně Německí plány a jak dobře stávají a stávají. Jich ponorky reprezentují výsledky válce, možnosti a praktické možnosti standardizací.

Patrava a zásoby různého druhu, což by byla účinná zmluka o bojovních a jich střeliv, musí býti poslány za moře na podporu našich spojenců a ku zesílení jich bitevních linií. Bylo by to jednoduše pokoušením osudu, tvrditi, že naše vojsko může býti přezvezeno přes moře bez všech obtíží, jestliže dobře nezajistíme jeho příchod na břehy evropské pevniny. A nemůžeme dostati úkolů, ježž jsme na se převzali, jinak než pomocí všemožné, aby se maso a ostatní potraviny námi produčované bezpečně dostaly do francouzských a britických přístavů.

Pravda, jest navrhováno, a bychom použili svých poběžných loďů a zbudovali loďstvo o tisíce nebo stovky lodí nákladních v naději, že bychom tímto způsobem započítali si dosti lodí k udržování nepřetržitého proudu zásob, a když bychom připustili jistě procento na ztráty. Ale tyto nápravné prostředky spočívají více nebo méně v budoucnosti a mezi tím německé ponorky mají demé velké i malé lodě bez rozdílu. Proto stává neodkladně nutností před americkým vynálezem, jež ho povzbuzuje, aby snažil se co nejvíce a čim všemožně k překonání nynější krize. Připojili jsme se k věci spojené a naši první smolou musí tudíž býti zachrániti a tak uchováti existující lodě, aby mohly udržovati a pomáhati v obchodu přes Atlantický oceán.

Co můžeme k tomu cíli učiniti? To jest otázka, jež se zaměstnává námořní rada a na veskeré jí zaslouží pověření spočívá bezpečy vše, než na čemkoliv jiném přití brzkého míru.

Jest to vybraná cesta, po kteréž německé loďstvo bojuje a důkladně rozhodnutá bitva za poměrů, jež stanovili jeho nepřítel, kteří jsou pány povrchu mořského, a jest to trvající boj, ježž požaduje naprostou odvahu, třeba že o státní svět pohlíží na ponorkovou kampani s odpořem a pohrdáním. Jsou jisté muže při vykonávání úkolů ponorky, jež jsou přímou svízalou, nebezpečí a mnoha obtíž v cestě úspěchu. Proto nechá se zcela dobře a oprávněně předpokládati, že nejjistější cestou k účinnému napadání submariny jest použití výhody uznávané její slabosti.

V jistém stupni Francouzové a Britové již něco podobného učinili; ale jest zřejmo, že se nedostali daleko na této linii obrany. Německé ponorky, poněvadž operují dleko od svých zásobovacích base, jsou ačceby uchýlili se k ofensivnímu kompromisismu. Mohou válci s sebou pouze jisté množství střeliva pro své děla anebo jistý počet torpéd pro příslušné tuty. Jedno stranou torpédo jest velice vážnou zbraň a jistý primér nezdraví musí býti připuštěn.

Z tohoto důvodu není praktickým pro německé ponorky používatí velkých torpéd a celková váha, jako i místo submariny jsou usazje využitkovány, když jsou

VLASTENECKÁ POVINNOST!
VELKÁ PŘÍLEŽITOST KU VÝPOMOCI!
RÁNA NA UKONČENÍ VÁLKY!!!
Jest upsat dnes
BOND NA PŮJČKU SVOBODY.
Je to hypotéka na Spojené Státy, jež nese 3 1/2% úrok, splatného půl-letně.
JEDEN DOLLAR

Jest vše, čeho potřebujete, abyste započali úpis na \$50 bond. Na jeho splacení máte času až do 30. srpna 1917. Přepřejte se kteréhokoliv bankéře, poštmistra, expresního jednatele neb obchodníka. Oni vás o tom poučí! Není žádného komisišného, žádného zisku pro promotera.

UČINTE TAK NYNÍ, NEODKLÁDEJTE!

PŮJČKA SVOBODY

Zádot o dlužné úpsy.

Tato žádost má býti zasílána prostřednictvím banky upisovatele, úvěrní společnosti, nebo jiné jednatele, pracující v jeho zájmu, a nebo může býti podána přímo u federální záložní banky v jeho distriktu, či pokladnímu odboru ve Washingtonu.

Datum.....
Sekretář pokladu!
Vzhledem ku podmínkám pokladního odboru, v cirkuláři, čís. 78, datovaném 14. května 1917, níže podepsaný hláší se o \$..... par hodnoty 15-30letých 3 1/2 procentních zlatých bondů Spojených Států a svoluje zaplatit par a narostlý úrok na jakékoliv bondy, jež jsou přiděleny na tuto žádost. Omos \$..... jest přiložen a představuje 2 procenta na obnos bondů, jež jsou požadovány (nebo úplná splátka na jeden \$50, anebo jeden \$100 požadovaný dlužní úpis).
Plný podpis upisovatele.....
Adresa — Číslo a ulice.....
Město.....
Okres..... Stát.....

UPOZORNĚNÍ! — Jest žádoucí, aby následující informace byly zadatelem opatřeny:

1. Máli býti úplná splátka učiněna před konečným určením datem, jež naznačeno jest v cirkuláři, jaké bude datum takové splátky? .....
2. Očekává-li se, že příští splátky budou činěny pomocí čeku, na kterou banku, nebo úvěrní společnost budou podobné čky vystaveny? .....
- Jméno banky, nebo úvěrní společnosti.....
Adresa.....
3. Která, pakli vůbec jaká, ustanovení prozatímních certifikátů jsou požadována? .....
4. Prostřednictvím které, pakli jaké, banky, nebo jiné jednatele jest tato žádost zasílána? .....

VLÁDNÍ ODBOR POKLADU.

Washington, 15. května 1917.

Zpravodajská úřadovna
půjčky svobody v roce 1917!

Nikdy před tím nemaskytila se příležitost podobná výzvě na upisování se o půjčky svobody v roce 1917.

Její účel a následky jsou a budou mnohonásobné. Bude sloužit nejprve a nade vše ku docílení v této válce vítězství pro svobodu, lidovládu a volnost.

Nade vše pochybnost přispěje k brzkému zakončení hubení lidských životů a majetku, jež nyní se děje měrou bezpříkladnou od započetí války.

Sprostedkuje založení trvalého míru po celém světě. Podmínky půjčky svobody v roce 1917 jsou takové, aby umožněno bylo téměř každé dospělé osobě tohoto národa podat nevyrovnatelný důkaz loyality a vlastenecké bezohlednosti se upsáním.

Konečně populární podílění se na této půjčce, bude směřovat k upevnění právoamerického národního cílení, jež zvýší v ten způsob, že utuží a sjednotí různá ta plémě naší velkolepé republiky v nejvyšší národ na zeměkouli.

vá větší počtu menších torpéd. Jsou to zbraň s menším dosahem, nesoucí nepoměrně těžší náboj ve své dutině a nejsou schopny vyvinouti velkou rychlost, jakož i uvažují delší vzdálenost. Následkem všeho přechází, ponorky musí se značně přiblížiti ku své oběti.

A při tom ponorka musí dobře viděti svůj terč, než vyšle torpédo; ve skutečnosti ponorka musí mířiti přímo anebo asi tak, aby zajistila, že torpédo srážá se s nepočetnou lodí. Velitel ponorky vynoří se z chráněných ho hlubin a několikrát může slyšeti údery blížící se sroubu lodních a dokonče i pozorovati hukot parních strojů, nemůže ještě naléztí správné místo, k němuž se možná jeho korbit běže. Proto velitel ten vynoří se ve velice pozorné a vystří periskop své lodí nad vodu do takové výše, aby se mohl rozhlédnouti přes vlny, jež v době té mohou házi. Může se ovšem státi, že vynoří se tak šťastně, že pozorující nástroj přímo na předmět hledaný jest namířen; al častěji se stává, že zaměřen jest jinam, zcela opačným směrem. Pakliže jest tomu tak, musí se se svou lodí otočiti, což vezme čas a v průběhu těchto manévru periskop jeho snadno může býti zahlédnut strážá za due ve vzdálenosti dvou i více mil.

Ponorky, zvláště ty, jež jsou určené napadati obchodní lodě, musí se dostati do značné blízkosti, a by s úspěchem mohly vyslati torpédo. Jestliže nepřítel zahlédl pozorující nástroj, pak situace změnil se silně proti ponorce. Pravdou jest, že periskop neposkytuje valný terč, jelikož z dále sotva vyhlídí jinak než slabá hl; ale námořní střelci mají ostrý zrak podporovaný datokohledem a jakmile mají ten terč zahlédnut jest teleskopem, značen jeho jest jisté, jestliže dělo vypáleno jest ihned.

Jest zřejmo, že ozbrojená obchodní loď s floubě vyvozenými dělostřelci obrazuje ponorku do té míry, že donucuje ji vzdalovati se vyhlednuté lodě tak jak jenom možno a tato vzdálenost nutná pro vlastní ochranu jest zároveň také příčinou, že její útok není vždy jistým svého úspěchu. A to proto, že střeliv jest operováním menšího, na kratší vzdálenost působícího torpéda. Ale když torpédo třeba i za zmeškané rychlosti zasáhne cíl, jeho velký náboj tritrotoluolu jest dosti mocný, aby zničel větší část obchodní lodě.

Taktika pozůstávající v ničení loď mimami, ať již byla zkoušena různým způsobem, se až dosud neosvědčila, aspoň ne tak, jak bylo od ní očekáváno. Dle všeho bude upuštěno od plánu, aby se min použilo ve velkém a aby nasety byly hustě v zonu vynezeném.

býti přijímány jakoukoliv lodí opatřenou receiverem. Ve skutečnosti oscilator může býti rychle přeměněn z vysílače na přijímač nástroj. Proto loď pozorující jeďer periskop, nemůže říci, kolik jiných ponorek může na ní číhati anebo dokonce již proti ní postupovati pod povrchem moře.

Tento podstatný rozvin ponorkového válčení není nijak vysněný a vše co již víme o Němelech, oprávněněk předpovědi, že jsou plně připraveni pokračovati ve svém ponorkovém válčení podél těchto linií. Mimo to ponorky operující ve skupinách s jednou dostatečnou vynořenou propůjčejí další nebezpečí loďní dopravě za klidných a jasných nocí, když měsíce osvětluje jejich míření.

Uvažovala námořní rada o všech těchto možnostech? Ať již bylo to nebo nebylo učiněno tímto tělesem civilních expertů, jest uspokojující věcí, že jistý námořní důstojník děle než před dvěma roky zabýval se tímto předmětem a studoval opíraje se o veskeré své zkušenosti, jak možno by bylo čeliti ponorkám a pátral zvláště po prostředku, jak působivě možno by bylo hájiti obchodní parníky.

Jeho rozhodnutí předpovídalo možnou expanzi německé ponorkové války a jeho prozíravost započítala prostředky, jimiž možno odvrátiti nejhorská nerovnosti proti obchodním loďm. Torpéda, miny a torpédové sítě jsou pro něj zastaralé a jeho projekt zasluhuje pozorné úvahy úřadů následkem úplného ovládní techniky podmorského válčení a podmorské obrany. Právě mezi jiným:

"Situace, v kteréž se dnes nacházíme s ohledem na torpédovou hrozbu, jest pádným vzorem naší pokročilosti v strategii přípravebnosti či spíše v nedostatku jejím. Nedostatek rozlehu v přípravě nevyhnutelné rovnováhy mezi hrozbou torpédové ofensivy a prostředky obrany jest pouze opakovaním staré historie táhnutí se po celé věky. Celá historie vyklazuje, že při vývinu nových zbraní útokových a prostředků vyvinutých k petrání jich, jest rovnováha byla vždy následkem; ale ten národ, který první vyvinul novou a zpusobivější zbraň než zmíněné rovnováhy bylo docíleno, získal pochopitelně velkých vojenských výhod.

Tendence přijímati zpusobivé nové zbraň jako sverehované nebo lečené jest všudebná a nyní opět jest združována obecným přijímáním sverehovanosti ponorek. Otdně počíná volání po větším počtu ponorek. Patrně mnozí lidé předpokládají, že submariny musí se potírati opět submarinami.

V čem vlastně spočívá ona ponorková hrozba? Proč mají býti stavěny levné a nedostatečné lodě na úkor dreadnoughtů navzdor tomu faktu dokázanému, že levná náhrada v životě právě jako námořním válčení vždycky na konec osvědčila se býti drahou? Proto: Vzrůstající moc ponorky byla dlouho ignorována. Velká Británie a Spojené Státy sledovají, že příštížení její nepřipravené.

Není místa k pochybnostem, že bitevní loď může býti odvodněně považována za imunní proti útokům ponorek, pakliže nevyhnutelná obět jest přinesena s částí její ofensivní moci, což bylo dostatečně zdůrazněno. Dle toho možnost provádění těsné blokády za účelem udržování nepřátelských submarin v jejich přístavech může ještě býti vyvinuta.

Případ není tak obtížným, jako udržování rovnováhy mezi ofensivní moci těžkých děl a defenzivní silou brněn, poněvadž váha výbušné látky nesená moderním torpédem — při ní rychlost a dostřel nemohou býti obětovány bez vážného poškození — jest ve skutečnosti obmezená a jest proto možno rozhodnouti správné výpočtem a experimentem jaké množství váhy musí býti věnováno ochraně a mnoho-li rychlosti nebo vytrvalosti musí býti obětováno k získání odvodněně imunní před útokem torpéda. A nyní ku přítomnému problému.

Před dvěma roky dospěl jsem ku přesvědčení, že nejkřehčí věcí v případě, že vstupuje do války jest ochrana obchodních lodí a myšl úmyslem bylo objeviti obranu, která mohla by býti upravena rychle a podobně též uvedena býti do služby, tak aby zabezpečila obchodní loď proti útokům ponorky a byla zároveň schopna vypínti směr k napadení ponorek s důhrou vyhlídkou, že způsobem tím válka se urychlí. Co

však děláme dnes ve věci té? "Lodě mají býti stavěny ihned ve velkém množství a jestli jest to možné také v krátké době; prostředky, pomocí jejich mohlo by velké procento uniknouti zkáze, nely býti zaopatřeny. Vše odvodněně mělo by býti zkoušeno a následující plán, který upraven býti může tak, aby se hodil pro jakoukoliv obchodní loď, opírá se o praktickou znalost potřeby a prostředky, jež máme po ruce.

"Každý parní nákladník jest zaopatřen nákladními bidly a těchto může býti dobře použito k podporování torpédových sítí, jež mohou býti obstarány a vložený do defenzivní posice mužstvem obvyčejné lodí tohoto druhu. V průběhu větší části plavby bidla ta byla by zvednuta, ale při bližení se k nebezpečnému zonu byla by bidla ta spuštěna a rozložena přes zábradlí na každé straně lodě. Svrchní část každé seky sítě byla by vytazena do svého místa a několik těchto oddělených spojeno dohromady a spuštěno přes strany lodě jednoduchým snížením hidel. Se sítěmi spuštěnými bylo by úplné praktické pro parník nebo nákladník plouti dále rychleji osmi uzly za hodinu a sítě, pakliže by byly neložité obtečkovány, jely by vertikálně při oře rychlosti a skýtal by působivou bariéru proti torpédu."

Námořní úřady Spojených Států činily pokusy a zdokonalily obranné sítě, jež působivě zastaví i ty největší torpéda, třeba i když ozbrojeny jsou trhačí sítí. Menší, na kratší vzdálenost vypuštěné torpédo, jehož nyní Německo používá ve své kampani proti obchodním loďm, nemá váhy ani rychlosti, jež by mu poskytlí momentum potřebné k proniknutí sítě, třeba i lehčí, než jsou ty, jež sestavili naši námořní experti. Proto lešit sítě posloužily by právě tak dobře a jelikož by nebyly pro loď příliš velkým břemenem k tažení, loď takto chráněná mohla by s důvěrou plouti i větší rychlosti.

NESMÍME SE SETKA- TI S NEZDAREM.

Nynejší světová válka jest válkou každého člověka. Povinností všech Američanů združována byla slovy tajemníka Lane a jeho řeči i zástupců států. V řeči té mluvili tajemník Lane nejen pouze za administraci, ale za celou vládu — za celý národ.

Musíme jíti do nynější války s lidem a loďmi, pravdivou a pevnou; a co jest nejdůležitější ze všeho, musíme jíti do druhé války s nezdolným duchem, plnou odvahou.

Německo není dosud poraženo — ve skutečnosti mnoho ještě k tomu schází. Co z toho, že padli vojáci jeho čítají více než milion, když má jiné miliony? Co z toho, když hlavy civilisté reptají, jestliže mohou přežít do příštích dní? Co z toho, když jeho armády nemohou postupovati, když podmorské válčení, tato hrozná zbraň je ho stává se od týdne k týdnu nebezpečnější?

Jestliže Amerika bude odkládáti, až podmorská britátnost dočká se triumfu — což ve skutečnosti není nemožností — nejen že nebude moci živiti nové spojení, ale my pozveva válku k nesmírnému pak nebude britické loďstvo státi mezi.

Není brzkého zakončení války, jestliže Amerika rychle nezakročí a nepomůže s každou naší své síly, když navláda na naší je nerozhodna. Naše lodě, ty, jež již máme a ty, které můžeme postaviti budou rozhodujícím faktorem. Pouze jimi může býti rozbita stoupající naděje pruská, že morální tigrové jeho převládou.

"My nemůžeme setkat se s nezdarem v této věci," pravil tajemník Lane. Ano, my musíme! Nesmí se na to ani pomyslet, jestliže v Americe mluvili se nebo o jakémsi nezdaru, tento spoěl v nedostatečném rozpoznání důležitosti díla předevzatého. Odkládá jme po dvě léta — dva týdny, zrušené roky, jež musí býti zahrazeny nyní. Musíme jíti do války pevně rozhodnuti, že zvíťazíme — každý člověk v každém stětu musí pochopit, že jest to jeho válka, jeho děti válka, válka za trvalou svobodu!

Moskva 23. května. Kongres rohuamedanů s delegaty z evropské Rusky přijal 46 hlasů proti 271 hlasem ve prospěch zrušení federální republiky v Rusku.